

GESCHIEDENIS (GENEALOGIE) VAN DE FAMILIE SCHERKS, 1801-1983

Inleiding

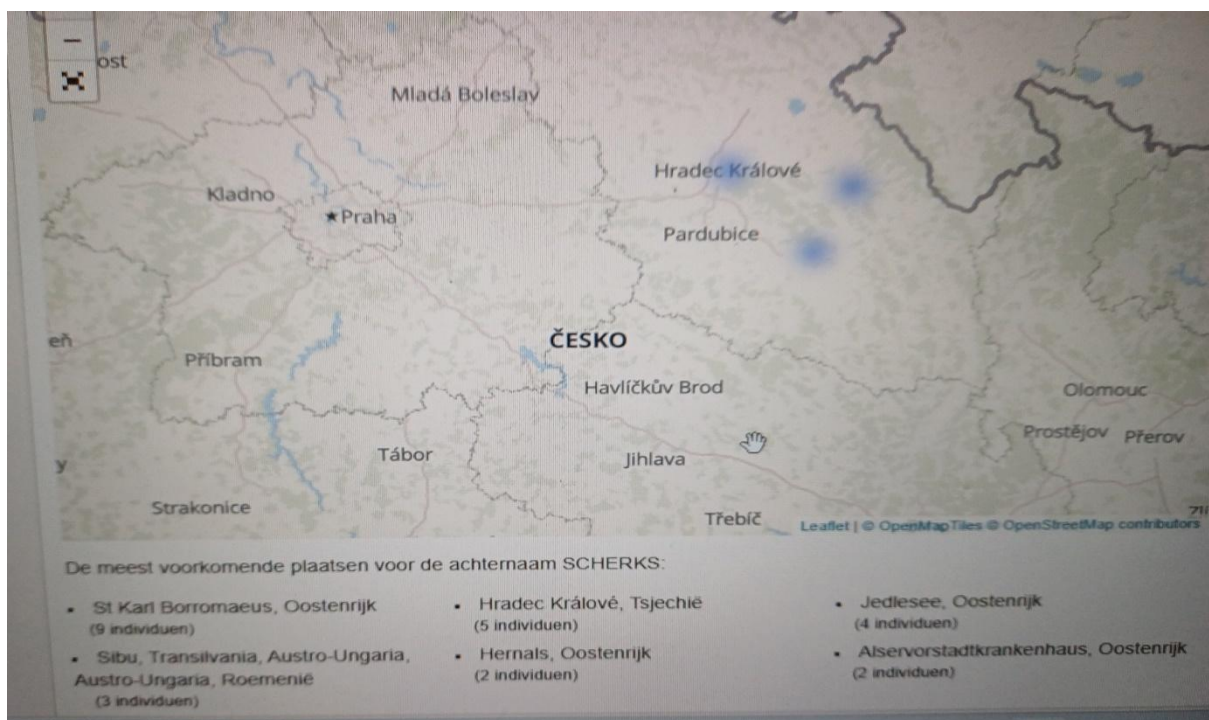
Op 14 september 1913 werd Ernst Hugo Scherks geboren in Windisch Landsberg, een dorp destijds gelegen in de dubbel-monarchie Oostenrijk-Hongarije. Sinds 1989, bij het uiteenvallen van Joegoslavië, is het de gemeente Podcetrtek, gelegen in het oosten van het huidige Slovenië.

Na het kort na elkaar overlijden van zijn ouders in 1918 is hij in 1923 samen met zijn jongere broer Otto Helmuth naar Nederland gekomen en in Arnhem terechtgekomen bij hun pleegouders Pieter Bos en Julia Meilink.

Na zijn naturalisatie in 1938 trouwde hij op 24 januari 1940 te Arnhem met Hijltje Margaretha (Elly) de Vries. Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren die allen weer kinderen voortbrachten. Op deze wijze werd de naam Scherks, die oorspronkelijk niet in Nederland voorkwam, ook in Nederland gevestigd.

In dit verhaal gaan we terug naar de tot nu toe gevonden voorouders van Ernst Hugo. Dit document is een "work in progress". Hopelijk volgen er aanvullingen omdat een versie ook via internet¹ beschikbaar is. In het kader van de AGV-wetgeving zijn in deze versie alleen overleden personen vermeld.

Momenteel komt de naam Scherks in Tsjechië nog op enkele plaatsen voor zoals uit onderstaand kaartje blijkt. De locaties zijn gemarkeerd met blauwe stippen.

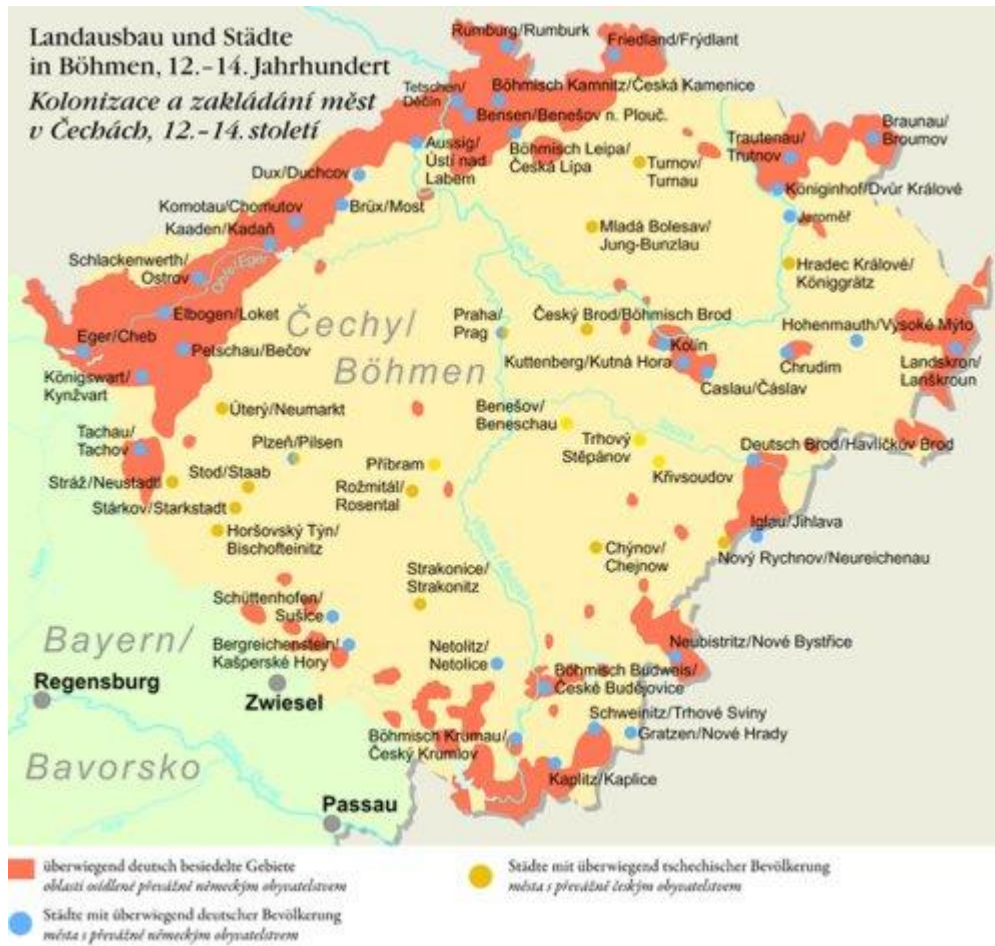

Bron: geanet.nl

¹ www.Schoonheim-Scherks.nl

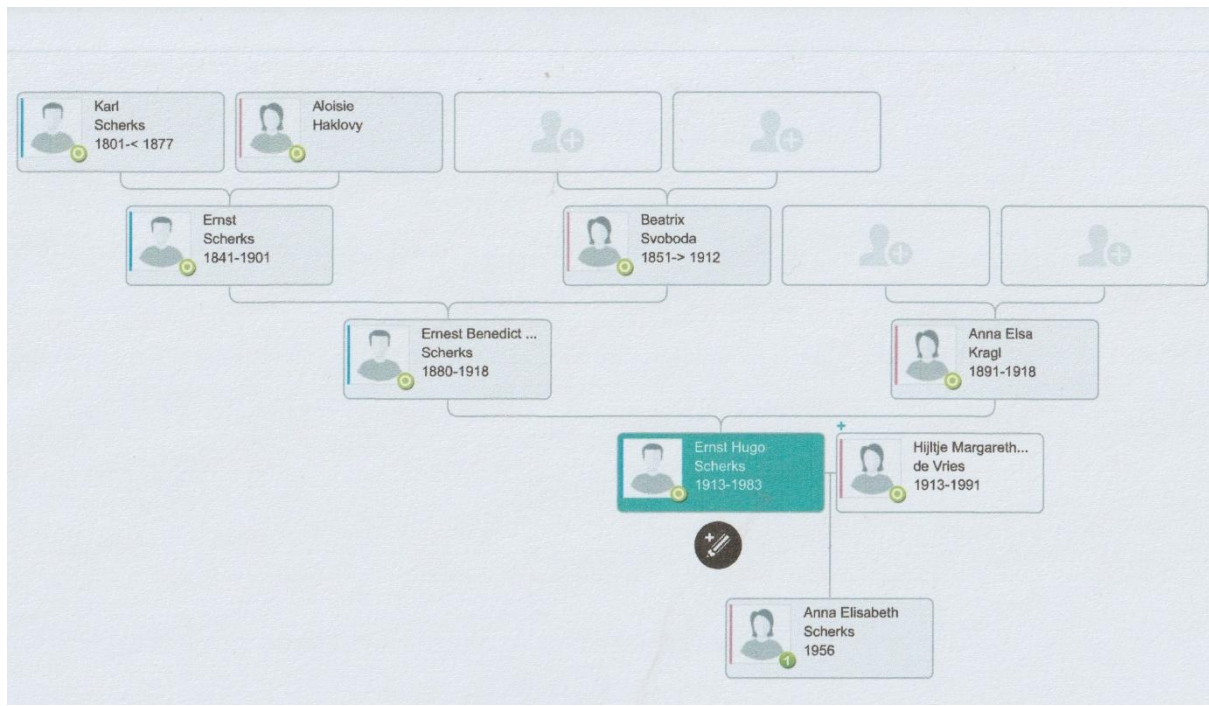
Wij wensen u veel leesplezier!

Fred Schoonheim
Maart 2025

Afb. 1: Kaart van Bohemen met vermelding van de districten en taalgebieden.

Stamreeks familie Scherks, 1801 - 1983

1. Karl Scherks (1801-1877)

De tot nu toe gevonden 'stamvader' van Ernst Hugo Scherks is Karl Scherks.

In 1850 werd in Praag en omgeving door de politie een registratie van de bevolking (conscriptie) ingevoerd. Het kaartsysteem dat circa 700.000 registratieformulieren bevat, is onlangs gedigitaliseerd en via internet op naam doorzoekbaar.² Hierin vonden we de 'kaart' van Karl Scherks. Deze registratie werd tot 1914 bijgehouden.

Datum der erfolgten Meldung	Haus-Nro.	Namen	Charakter	Geburts-Jahr	Geburtsort	Heimathschein
1/9 874	1334 II	Scherks	jungr. f. f. f. Thurn-Taxisch. Obw. u. m. m. m. in J. d. l. l. l.	1801	Choteschau	Heimatschein Choteschau 1874 2 17 L. d. l. l. l.
14/6 877	II	Karl				
12/5 900	II					
18/8 1820	II	Lucretia Maria		1820		
1905	II	Maria Aloisia		1849		
		Anna Maria		1846		
		Aloisia Karolina		1849		

Afb. 1: Kaart Karl Scherks (Nationaal Archief Praag).

Bijgehouden werd wanneer gezinnen zich in Praag vestigden, verhuisden, de geboortejaren, eventueel overlijdensdata en herkomst.

Op deze kaart staat vermeld dat Karl in 1801 in Choteschau is geboren. In de kolom "Hausnr." staat vermeld dat hij in 1874 in wijk II nr. 1334 woonde³. Afgaande van een aantekening in de 3^e kolom zou hij op 14 juni 1877 zijn overleden. Daaronder staan (waarschijnlijk) enkele van zijn kinderen vermeld, waaronder Aloisia Karolina, geboren in 1849. De 4^e kolom bevat de volgende tekst: pensio[nierter] fürst[licher] Thurn-Taxis

² Narodni-archiv/Homepage/Records&Findings-aids/Conscriptions(1850-1914)-Applications for Residence Permit of Prague Police Headquarters.

³ Wijk II was de "Nieuwe Stad" van Praag.

Oberamtmann und Wittwer“ (grofweg vertaald: gepensioneerd administrateur van het vorstenhuis Thurn und Taxis en weduwnaar).

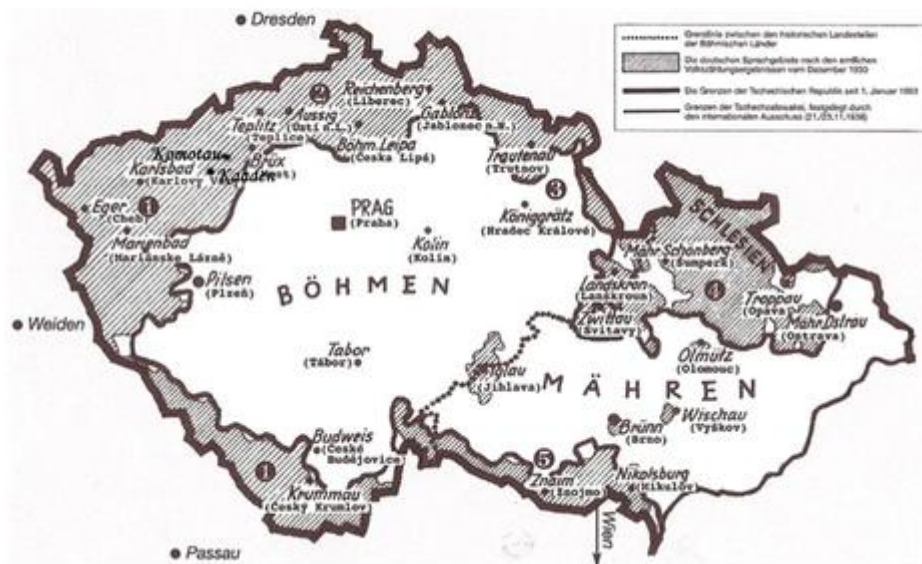
In de geboorteregisters van Chotesov,⁴ voorzover deze momenteel via internet zijn te raadplegen, kon zijn naam (nog) niet worden gevonden.

Karl Scherks was volgens de doopakte van zijn kleinzoon uit 1873 getrouwd met Aloisie Haklovy (in het Duits Haakel)⁵, eveneens afkomstig van Chotesova. De datum en plaats van het huwelijk zijn (nog) niet gevonden.⁶

Bij het huwelijk in 1873 van zijn in 1841 geboren zoon Arnost of Ernest, die niet op de kaart (afb. 1) wordt vermeld, staat ook aangegeven dat hij afkomstig is van Chotesova (zie afb. 6, regel 5). Op de volgende twee regels 6 en 7 staat de naam van Aloisie Haklovy.

Bij de geboorte inschrijving van zijn kleinzoon in 1880 (afb. 14) staat dit eveneens vermeld.

Chotesov (in het Duits Chotieschau) is een gemeente en dorp, gelegen circa 15 kilometer ten zuidwesten van Pilsen, in het “Bezirk”⁷ Mies. Destijds was het een Duitstalig gebied.

Afb. 2: kaart van Bohemen en Mähren met in grijs de Duitstalige gebieden (internet).

Het plaatsje is met name bekend door de in de dertiende eeuw gestichte abdij (afb. 3).

⁴ www.portafontium/ Chotesov 06 (doopregister 1784-1823).

⁵ Zie Cenzus Znaim 1880 (afb. 14).

⁶ www.matrikaonline.cz/signatura/7766

⁷ Een 'Bezirk' is een bestuurlijk district in het voormalige Bohemen.

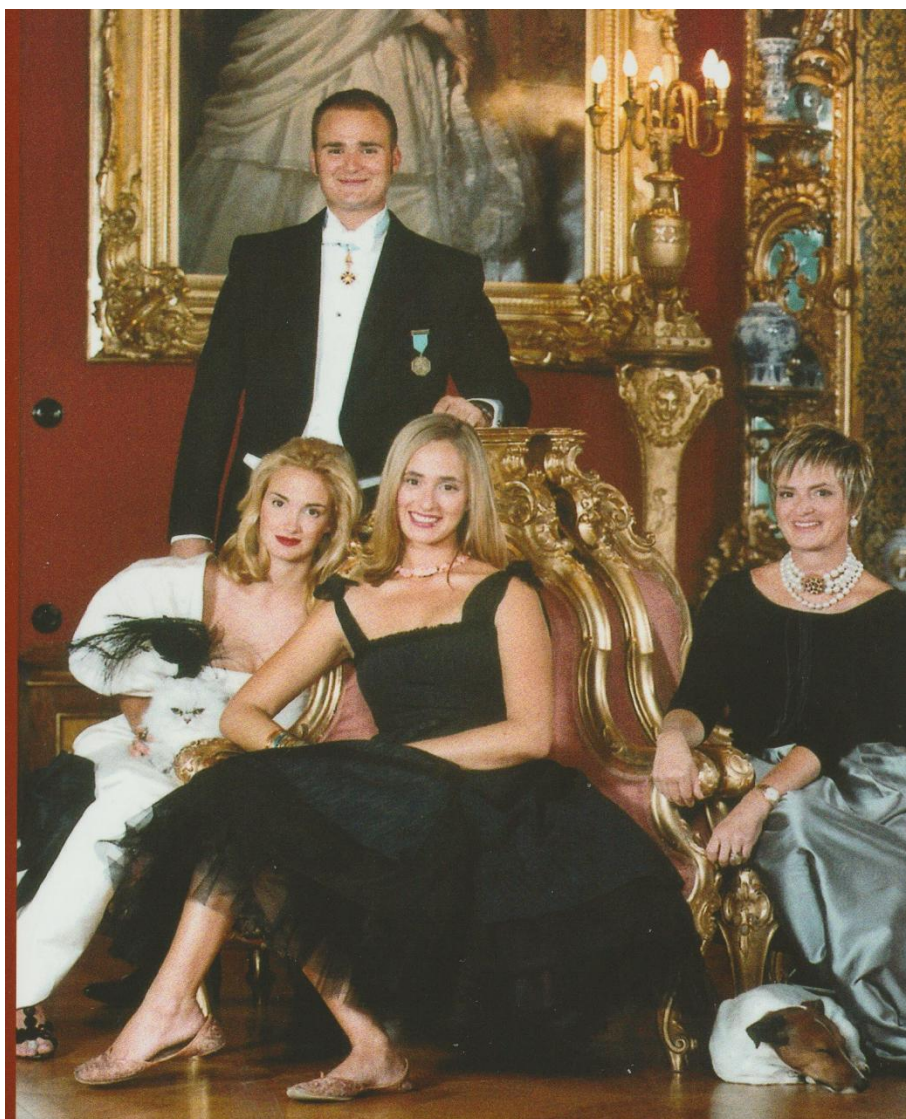

Afb.3

Interessant is de mededeling op de kaart: pensio[nierter] fürst[licher] Thurn-Taxis Oberamtmann...“.

Wat betekent Fürstlicher Thurn-Taxis? En wat hield zijn functie bij deze organisatie in?

Allereerst Thurn-Taxis.

Afb.: Prins Albert (geb. 1983) met zijn gezin. Foto internet.

Het Huis Thurn und Taxis is een in Regensburg gevestigd vorstenhuis. De oorsprong van dit huis ligt bij de uit Bergamo stammende familie Tasso. Francesco Tasso (1459-1517) startte in 1490 voor Koning Maximiliaan I een postroute tussen Innsbruck en Brussel. Geleidelijk ontstond een postbedrijf dat in de zestiende en zeventiende eeuw een groot deel van Europa omvatte: van Spanje tot Noord-Duitsland, van Italië tot de Republiek der Nederlanden en van Oostenrijk tot Frankrijk. Een efficiënt opgebouwd netwerk van koeriers- en bodediensten bediende de handel en diplomatie. Ook onderhielden ze de verbinding van de in Hongarije en Afrika strijdende troepen tegen de oprukkende Turken. Behalve vorstenhuizen, keizers, koningen en regeringen had het familiebedrijf ook het Vaticaan, de stadhouders in de Republiek der Nederlanden en de hertogen van Brabant als klant.

Wegens deze verdiensten verhief Maximiliaan de inmiddels zich noemende Franz von Taxis hem in 1512 in de rang van 'edelman'. Zijn successievelijke nakomelingen verkregen voor hun verdiensten in het familie-postbedrijf de titels 'baron' (1608), 'graaf' (1624) en uiteindelijk in 1695 'Prins van het Heilige Roomse Rijk'.

Keizer Ferdinand III had bovendien in 1650 na een genealogisch verwantschapsonderzoek de familie Taxis toestemming gegeven een familiewapen Turm/Löwe met de naam Torre/Thurn te voeren. Sinds dat jaar noemt de familie zich het “Vorstenhuis Thurn und Taxis”.

Het ‘paleis’ was gevestigd in Brussel. In verband met de Franse bezetting van Brussel en de confiscatie van de bezittingen van het vorstenhuis door de Fransen, verhuisde het huis in 1702 naar Frankfurt aan de Main. Eind 18^e eeuw werd in Regensburg een nieuwe vestiging van het vorstenhuis betrokken dat in 1810 de hoofdvestiging van het huis Thurn en Taxis werd.

De Franse Revolutie betekende het einde van het monopolie van Thurn und Taxis op de post in Europa. Na 1806 respectievelijk verdragen in 1815 bleef Thurn und Taxis slechts voornamelijk gebieden in de “Duitse Bond” bedienen.

In het kader van een compensatie voor het verlies van de postrechten verkreeg het familiebedrijf in 1812 het leegstaande kloostercomplex St. Emmeram te Regensburg, dat vervolgens tot een prachtig paleis werd verbouwd.⁸

Het vermogen van het familiebedrijf werd vervolgens belegd in met name landgoederen in diverse Duitse gebieden en in Bohemen. In 1822 werd in dat kader de ‘Herrschaft’ (Heerlijkheid) Chotieschau voor 1 miljoen gulden en in 1823 de Herrschaft Chraustowitz

⁸ Foto internet

voor circa een half miljoen gulden gekocht. Hierdoor ontwikkelde het vorstenhuis Thurn und Taxis zich tot één van de grootste grootgrondbezitters in Europa.⁹

Deze bezittingen moesten uiteraard beheerd worden. In deze ‘domeingoederen’ werden dan ook domeinkantoren gevestigd, waaronder in Chotieschau en Chraustowitz.

Hier komt Karl Scherks in beeld!

Karl (Carl) Scherks, werd in mei 1834 door het vorstenhuis benoemd tot Oberambtmann van de “Ober Administration” van de domeingoederen. In zijn benoemingsbrief staat vermeld dat hij afkomstig is van Chraustowitz.¹⁰ Zijn vrouw Aloisie Hakl, die ook in de benoemingsbrief werd genoemd, was afkomstig van Chotieschau. De hoofdadministratie van de domeingoederen zal gevestigd zijn geweest in Regensburg.¹¹

Gezien de geboorte van zijn kinderen in Chraustowitz lijkt het waarschijnlijker dat hij werkzaam was op het kantoor van het rentambt Chraustowitz. Hij zal zeker wel eens op het kantoor in Regensburg zijn geweest. In die tijd was vorst Maximilian Karl (zie afb.) aan het bewind.

Bild 5 *Fürst Maximilian Karl*
(1802-1871)

Afb. uit: P. Styra (zie noot 9), pag. 24.

⁹ Peter Styra, Das Haus Thurn und Taxis, Gesamtgeschichte mit Stammfolge. Uitgave Deutsche Fürstenhäuser, Heft 37 (Bad Salzdetfurth 2024); Prince Thurn und Taxis Museums Regensburg (Regensburg 2012).

¹⁰ In het Tsjechisch Choustovice, gelegen in het Bezirk Hohenmaut (in het Tsjechisch Vysoké Myto)

¹¹ De archivaris, dr. Styra, deelde mee dat niet bekend is in welk deel van het paleis te Regensburg deze administratie was gevestigd.

- Ernest, op 23 augustus 1841 en
- Louise, op 17 mei 1849 ¹²

De geboorte- of doopregistratie van Ernest is (nog) niet gevonden, wel dat van zijn zus:¹³

5						
6	Louise Scherks.	17 mei 1849.	Chraustowitz. Bezirk Hohenmaut. Böhmen.	Chotieschan Bezirk Mies. Böhmen	Karl Scherks	

Afb: gedeelte uit Cenzus Znaim 1880.

In 1854 werd Karl Scherks door het vorstenhuis benoemd tot "Oberamtmann" van het Rentamt Chotieschau. Het gezin verhuisde toen ook naar die plaats. Tot aan zijn pensioen in 1873 heeft hij die functie daar bekleed.

Ondertussen was Karl in 1862 gepromoveerd aan de Karl-Ferdinand-Universiteit in Praag.¹⁴

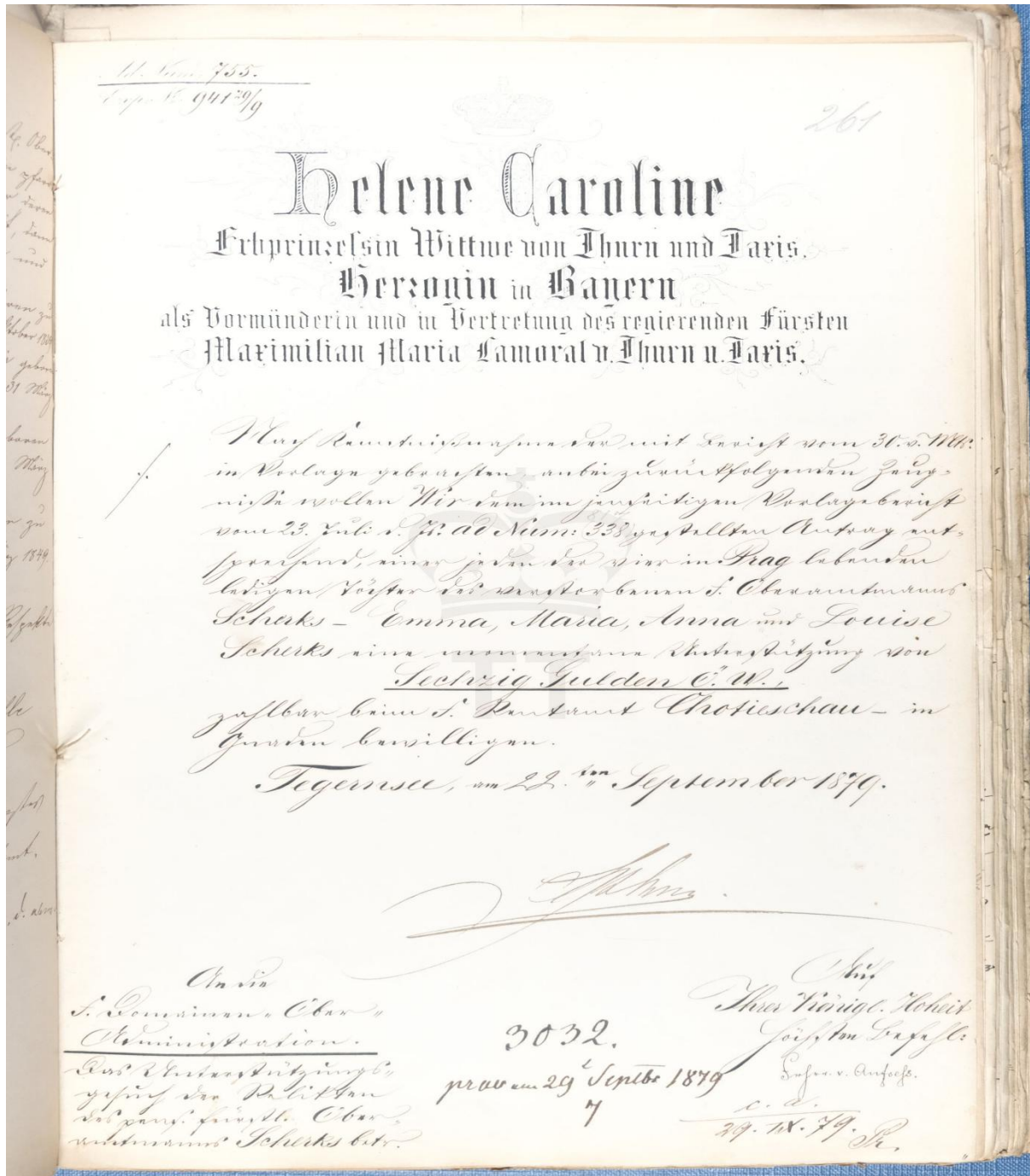
¹² Bron: Cenzus Znaim 1880.

¹³ Bron: Cenzus Znaim 1880. In de kolom rechts van de geboortedatum staat Chotieschau vermeld. Dat betekent volgens de census dat zij een vestigingsvergunning voor die plaats heeft. Later werd dit ook wel een 'Heimatschein' (bewijs van herkomst) genoemd.

¹⁴ Archief Thurn und Taxis, personeeldossier Carl Scherks 8166/67.

Op 18 juli 1877 stuurde het hoofd van de "Ober-Administration" te Regensburg een bericht aan "Huere Könichen Hoheit" van het overlijden op 14 juli 1877 te Praag van Karl Scherks, voormalig ambtsrentmeester te Chotieschau. Voor zijn dochters Emma, Maria, Anna en Louise had hij een via het vorstenhuis een jaarlijkse toelage (een "Widerruffliche Gnadenunterstützung") geregeld die vanaf 1879 tot het laatst in 1929 nog aan Louise werd uitgekeerd.¹⁵

Bij de geboorte van zijn kleinzoon in 1880 staat vermeld dat hij overleden is (zie afb.12). Dit klopt met de gegevens op kaart afb. 1.

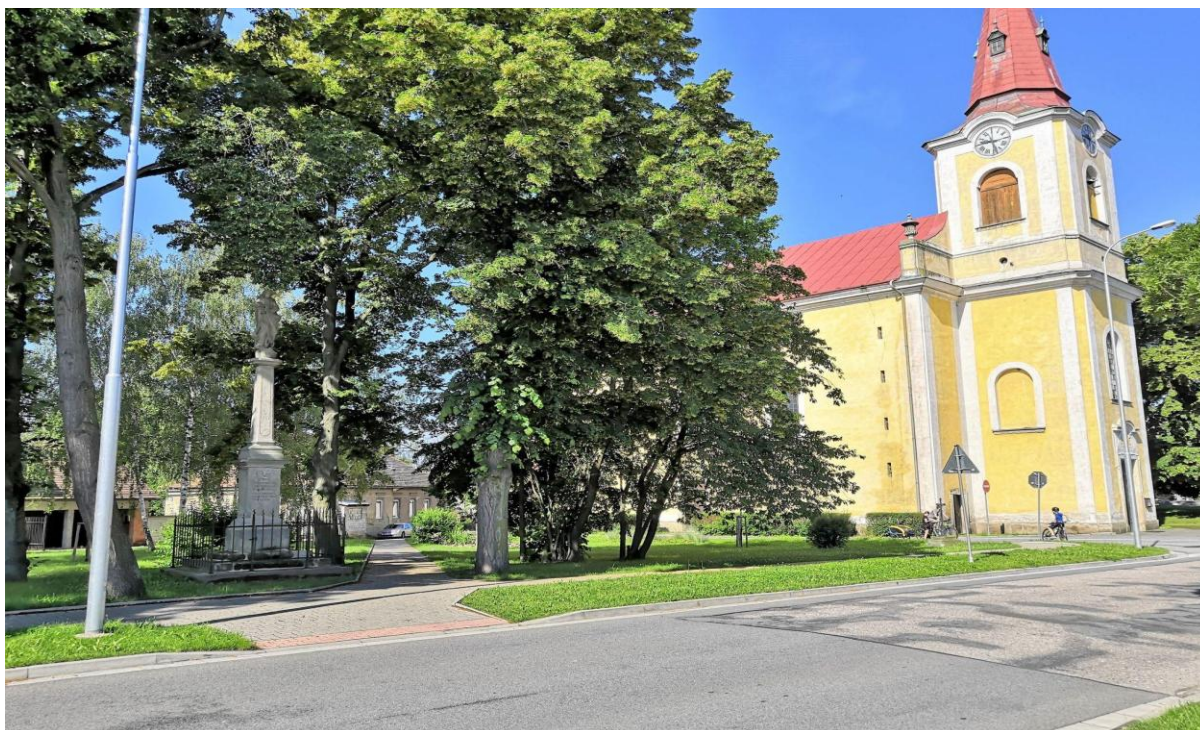
¹⁵ Brief 22 september 1879. Louise overleed op 4 september 1929 te Reichenberg. Het dossier waarin de jaarlijkse uitkeringen werden vermeld werd in dat jaar gesloten.

Erfprinses Hélène, Hertogin van Beieren. In: P. Styra, Das Haus Thurn und Taxis, pag. 29.

2. Ernst Scherks (1841-1901)

Ernst, ook wel genoemd Ernest of Arnost Scherks werd op 23 augustus 1841 te Chraustowitz geboren uit het huwelijk van Karl Scherks en Aloisie Haklovy. Een geboorte- of doopinschrijving uit dat jaar uit die plaats is nog niet gevonden. Hij zal in het (katholieke) kerkje in die plaats zijn gedoopt (zie afb. 5).

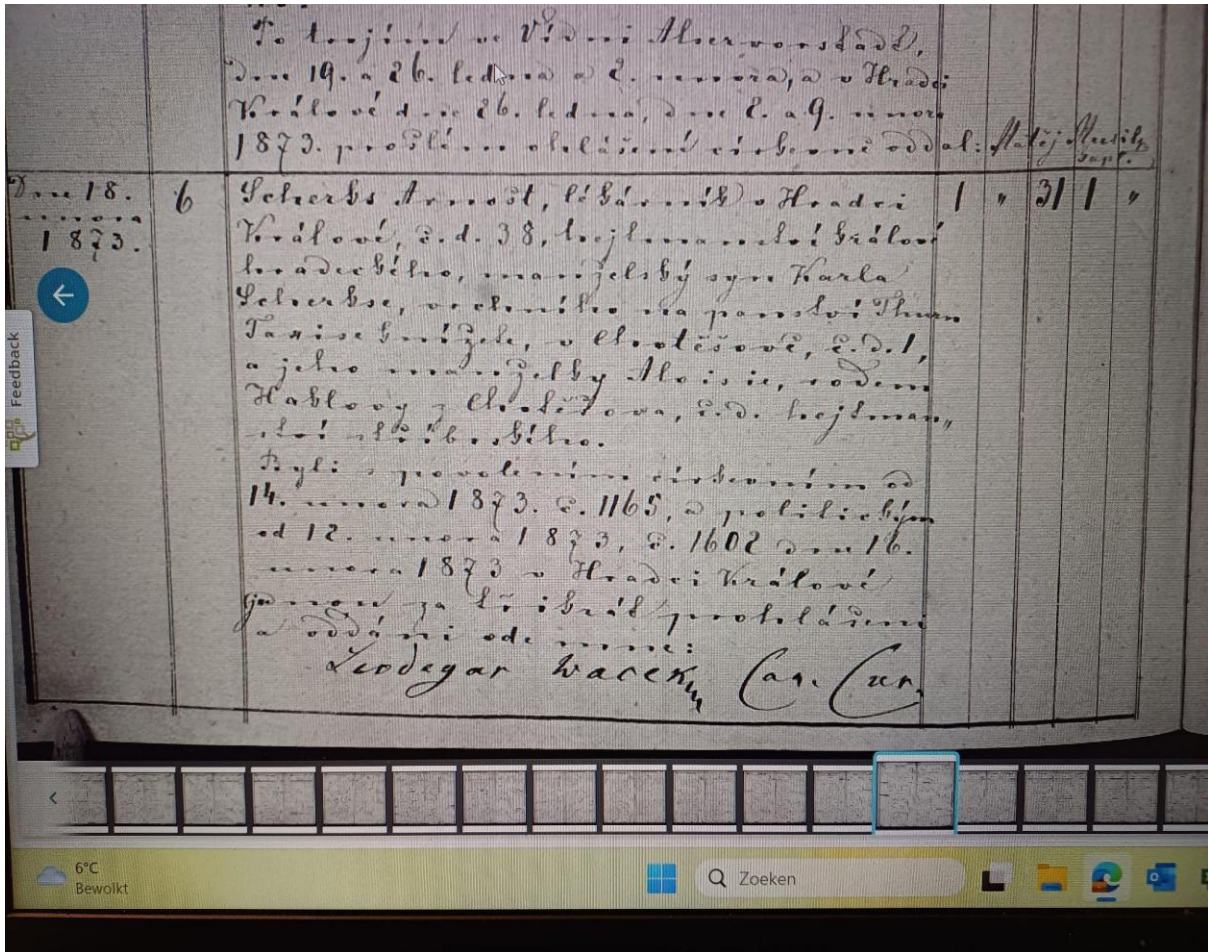
Afb. 5: Kerk te Chraustowitz in 2020 (internet)

Arnošt Scherks trouwde op 18 februari 1873 in Königgrätz (Hradec Králové) met Božena¹⁶ Svoboda (21 jaar oud). Zie afb. 6. Ernst was in die plaats apotheker, zo staat vermeld.

Uit dit huwelijk werden geboren:

- Karel Arnest Jan Scherks (2 december 1873),
- Marie Božena Terezie Scherks (4 december 1875)
- Ernest Benedict Johann Scherks (22 december 1880)

¹⁶ In het Duits Beatrix.

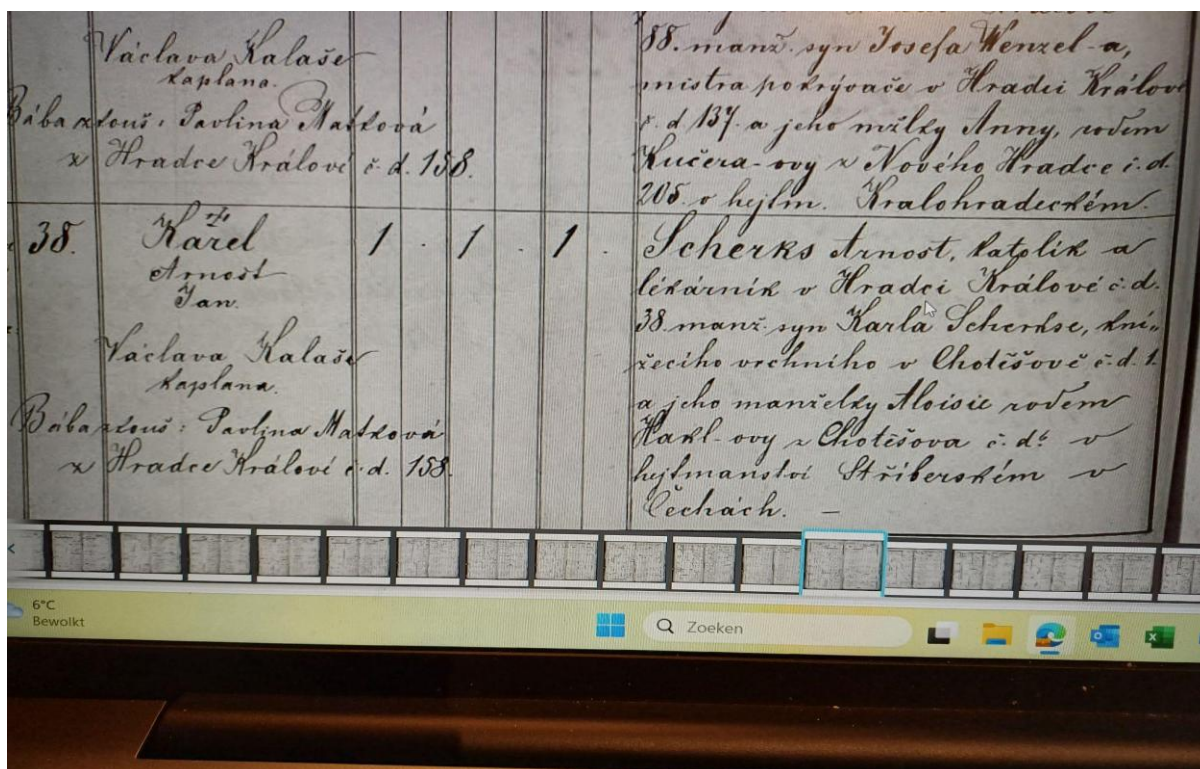
Afb. 6: Huwelijksinschrijving Arnost en Aloisie in 1873. Bron: familysearch.com (printscreens)¹⁷

In 1880 vond in geheel Bohemen een volkstelling en een uitgebreide registratie van de inwoners plaats dat heel veel gegevens bevat. Zo vermeldt het volkstellingsregister van Znaim (Znojmo) de geboorteplaats en geboortedatum van Ernst (Zie afb. 5).

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1	Ernst Jherds.	1	23 August 1841.	Chrastowitz, keijzerlijk Hofmann Böhmen.	Znaim	Jherds
2	Beatrix Jherds.	1	27 Juli 1851	Königinhof keijzerlijk Böhmen		
3	Karl Auerl. marie Auerl. mitgelöbte beide	1 1 1	2 December 1873. 4 December 1875 22 December 1880	Königinhof Böhmen Znaim Mähren.		

Afb. 7: gedeelte uit Cenzus Znaim 1880. De vermelding Znaim in kolom betekent dat het onder 1 t/m 3 genoemde gezin een vestigingsvergunning voor die plaats heeft. Behalve zijn vrouw Beatrix worden ook zijn drie kinderen Karl, Maria en Ernest Benedict vermeld.

¹⁷ Hier staat ook het beroep van zijn vader vermeld

Afb. 8: Doopinschrijving Karel Arnost Jan Scherks (Czech Republic Church Books 1552-1981) (www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:6PJ8-1KNT)

Ernest wordt voor de eerste maal in 1877 in de “Pharmaceutischer Tasschen-Kalender für das Deutsche Reich” als apotheker in Znaim vermeld.¹⁸

Kort daarvoor zal hij met zijn gezin van Königgrätz naar Znaim zijn verhuisd.

Znaim (in het Tsjechisch Znojmo) lag in 1880 in het toenmalige Zuid-Moravië, dat sinds 1867 onderdeel was van de dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije, sinds 1918 Tsjechië-Slowakije, sinds 1993 Tsjechië.

Ernst woonde in Znaim met zijn gezin in het huis Füttergasse 167/13 te Znaim. Dit pand diende tevens als apotheek, genaamd “Zum weissen Engel”.

Het huidige pand in de straat of wijk (tegenwoordig Obroková geheten) bestaat nog en daarin is ook nog steeds een apotheek gevestigd (zie afb. 9). (Bron: mail archief Znojmo, 24-6-2022 en Matrixbuch).

¹⁸ Pharmaceutischer Tasschen-Kalender. Bron: www.onb.ac.at

26-06-2022 20:52

3 Masarykovo nám. - Google Maps

3 Masarykovo nám.

Znojmo, Zúch-Moravě

Google

Street View - jan. 2019

Opnamedatum afbeelding: jun. 2019 © 2022 Google

Afb. 9. Rechts op de afbeelding de huidige apotheek aan de Obrokova te Znojmo

Medio 1880 vond een volkstelling (census) plaats. Hierin staat het hele gezin vermeld, t.w.: Ernest Scherks, geb. 23 augustus 1841 te Chraustowitz
Beatrix Scherks, geb. 28 juli 1851 te Köninginhof (heden Dvur Králové);
Karl Scherks, geb. 2 dec. 1873 te Königgrätz;
Maria Scherks, geb. 4 dec. 1875 eveneens te Königgrätz;
Daarnaast woonden enkele medewerkers en een familielid genaamd Louise Scherks (geb. 17 mei 1849 te Chraustowitz) in het pand aan de Füttergasse. Mogelijk was zij een zus van Ernest. De familie was Katholiek.

Versammlung am 13. Jänner 1886.

Vorsitzender: Herr Dr. Franz Löw.

Neu eingetretene Mitglieder:

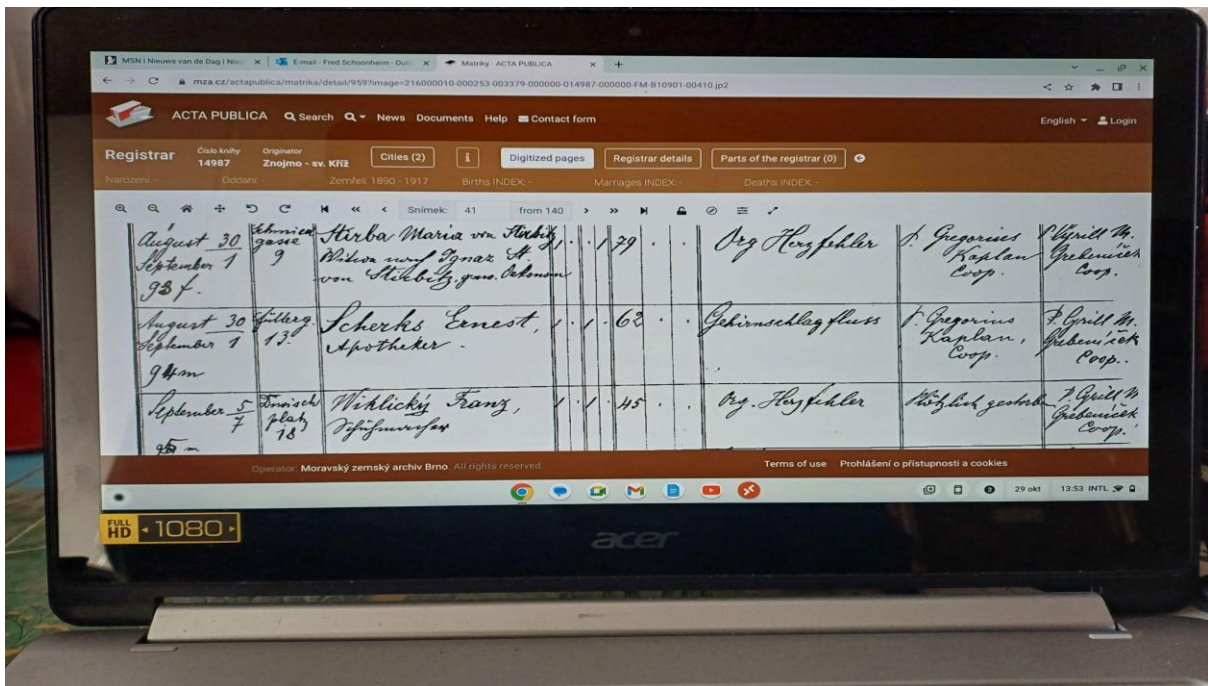
P. T. Herr	Als Mitglied bezeichnet durch P. T. Herren
Formánek Dr. Eduard, Gymn.-Prof. Brünn	H. Braun, Dr. R. v. Wettstein.
Heider Dr. Adolf. Wien	Dr. A. Rodler, Dr. R. v. Wettstein.
Maggi Aug., k. k. Oberlieut. Fünfkirchen .	Dr. O. Bohatsch, A. Viertl.
Scherks Ernst, Apotheker. Znaim	A. Rogenhofer, A. Siebeck.
Stapf Dr. Otto, Univ.-Assist. Wien	Dr. E. v. Halácsy, Dr. R. v. Wettstein.
Königl. Bibliothek. Berlin	den Ausschuss.

Anschluss zum Schriftentausche:

Redaction der „Naturwissenschaftlichen Rundschau“ (Vieweg & Sohn),
Braunschweig.

Afb. 12

Ernest Scherks overleed te Znaim op 30 augustus 1901 aan "gehirnschlagfluss" (hartinfarct). Hij was toen nog apotheker en woonde ook nog steeds boven de apotheek aan de Füttergasse (bron: overlijdensregister Sv Kreuz 14987, pag. 41, afb. 11).

Afb. 13

Mogelijke familie:

Johann Scherks, pharmacist / apotheker at Chlumetz / Clumec, Jicimer Kreis (Bron: Fromme's Pharmaceutischer Kalender 1864), Verzeichniss der Apotheker der Österr-Ungarn-Monarchie, 1864-1874.

Beatrix, geboren op 28 juli 1851, was afkomstig uit Königgrätz of 'Köninginhof' in Bohemen (het huidige Hradec Králové nad Labem in Tsjechië).

Königgrätz was een belangrijke stad in het noordoosten van Bohemen. In 1866 vond bij deze plaats een historisch belangrijke Pruisisch-Oostenrijkse veldslag plaats.

Haar vader Johann Svoboda was daar secretaris van de gelijknamige "kreis" (een regionaal bestuur). Haar moeder, die in 1880 al overleden was, was Gattia (spelling onduidelijk) Maria Pischka. Beatrix droeg in Znaim zorg voor de huishouding ("führt die Hauswirtschaft"). Bron: mail archief Znojmo 25-6-2022 en Matrixbuch).

Bij het huwelijk van haar zoon in 1912 was zij nog in leven. Tot 1925 is zij in het overlijdensregister van Znaim niet te vinden. Wellicht is zij elders overleden.

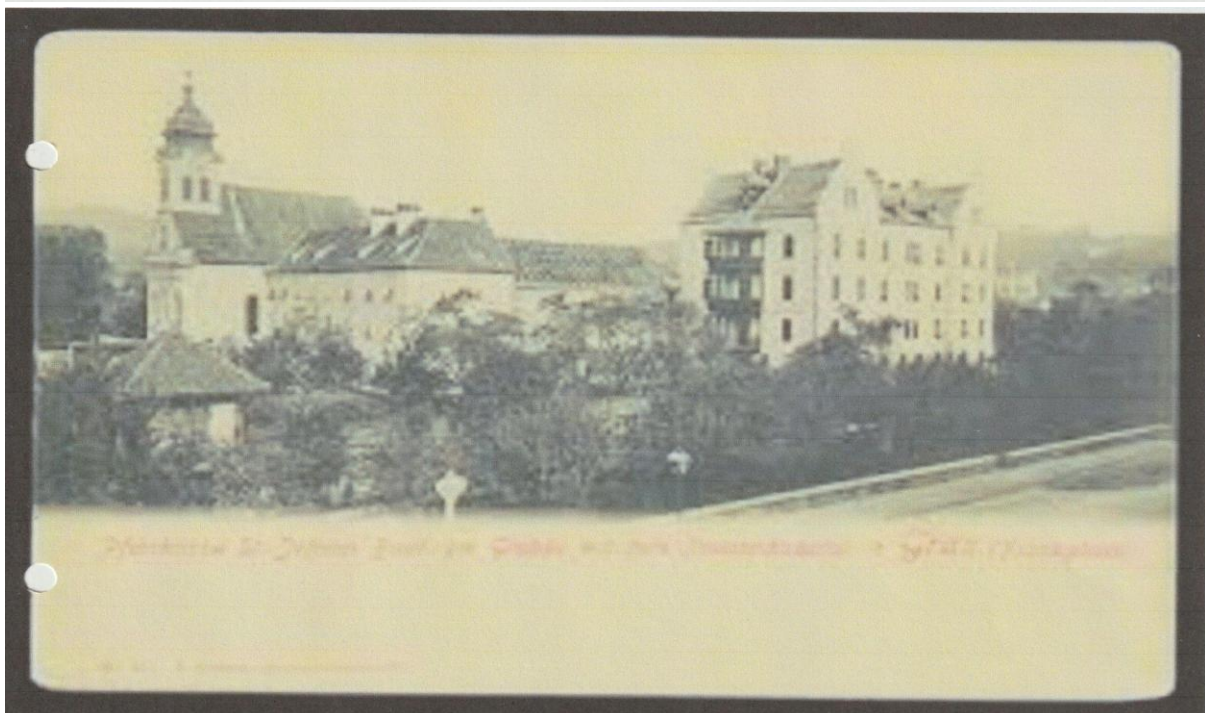
blad 175 en Stadtarchiv Graz, trouwboek IV 1895-1915/218 R.K. Diozese Graz-Grabe). Als zijn beroep werd vermeld apotheker. Zijn vader was toen al overleden.

Afb. 15: Kopie van het trouwboek van Graz-Graben (internet)

Trauuungsbuch VI 1895-1915 - 218 | Graz-Graben | Steiermark: Rk. Diözese Graz-Seckau | Österreich | Matricula Online Page 1 of 1

[Startseite](#) / [Österreich](#) / [Steiermark: Rk. Diözese Graz-Seckau](#) / [Graz-Graben](#) / Trauuungsbuch VI 1895-1915 | 218

https://data.matricula-online.eu/de/oesterreich/graz-seckau/graz-graben/218/?pg=352 24-10-2023

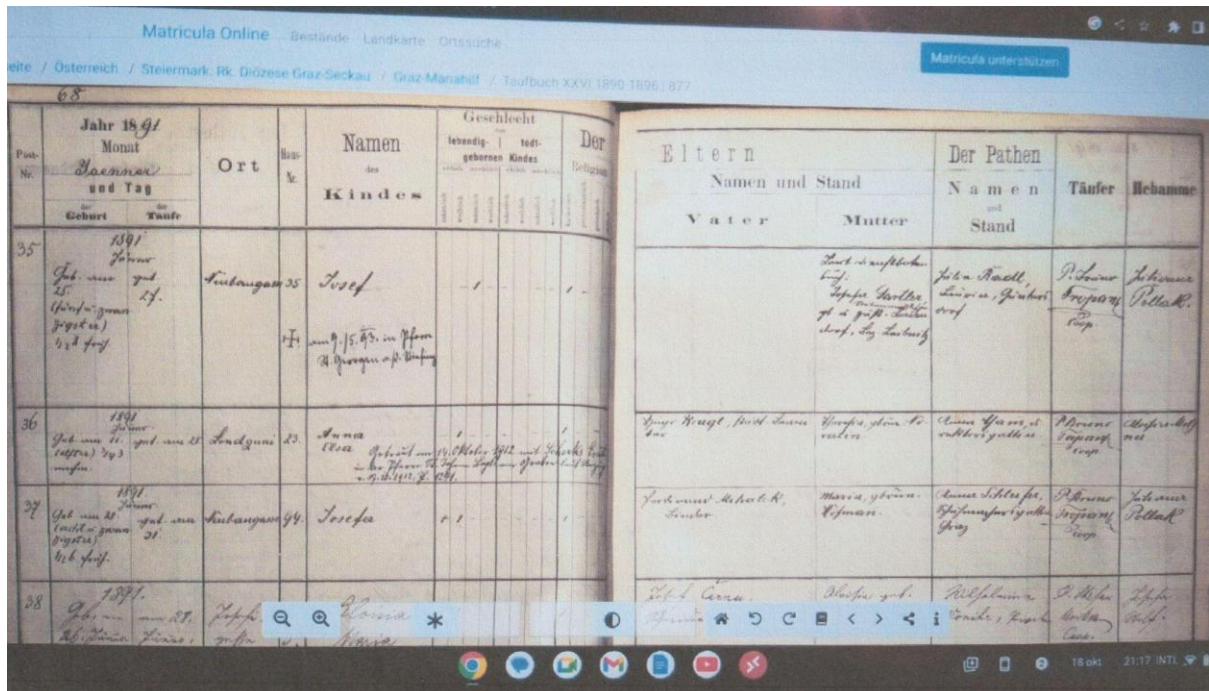

Afb. 16: Pfarrkirche St. Johann Baptist te Graz, omstreeks 1900 (van internet);

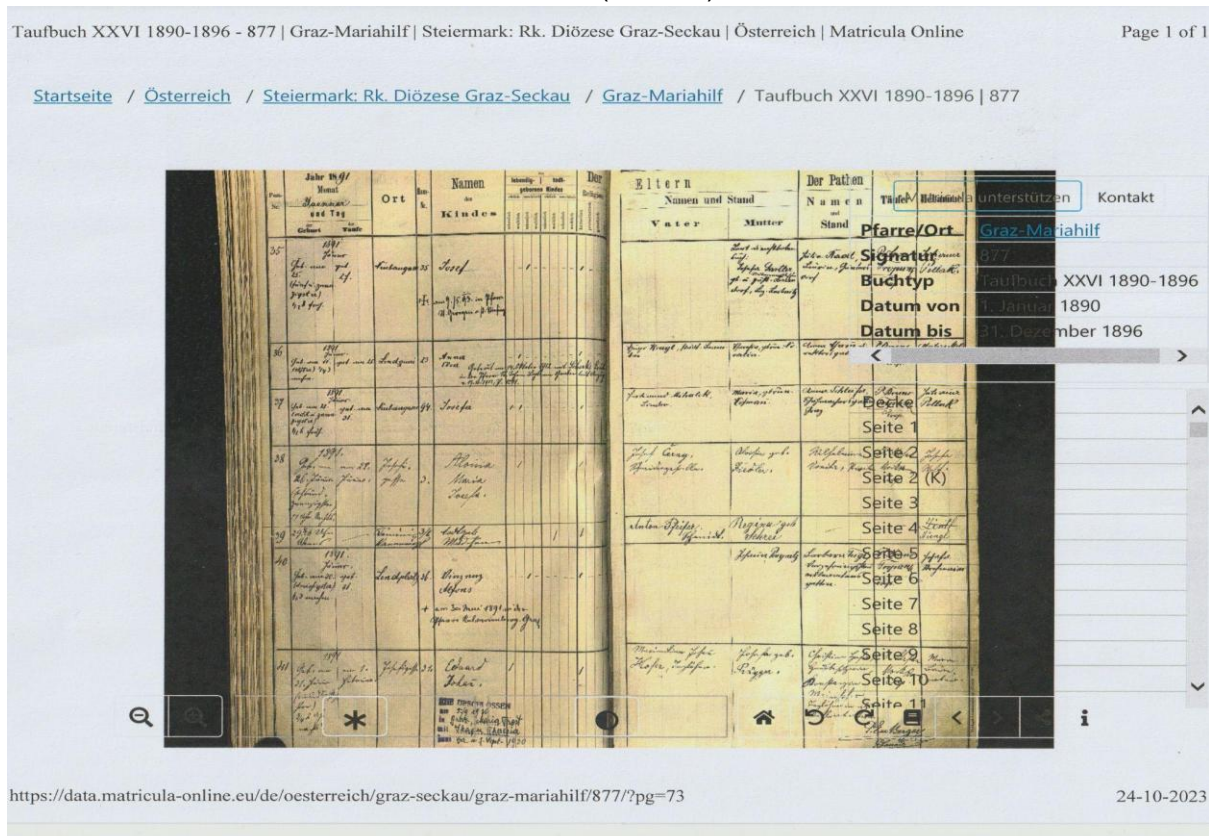
Afb. 17/18 Interieur en exterior Pfarrkirche St. Johann Baptist te Graz (internet).

Anna Elsa Kragl werd geboren te Graz op 11 januari 1891 en aldaar gedoopt op 25 januari. Haar ouders waren Hugo Kragl en Theresia Novatin. Zij woonden toen op het adres Lendquai 23 te Graz (zie afb. 19). Hugo was stads-kassier (hoofd financiën) van Graz.

Afb. 19/20: Geboorte inschrijving Anna Elsa Kragl (1891). Bron: Doopboek R.K. Diozese Graz-Mariahilf 1890-1896, Stadsarchief Graz (internet).

Afb. 21: Het huidige pand Lendkai 23 te Graz (google street-view).

Omdat Ernest apotheker in Windisch Landsberg werd, verhuisden zij naar die plaats. In het handelsregister van 1913 werd "Ernst Scherks" ingeschreven. (zie afb. 20)

Zentralblatt voor inschrijving in het handelsregister 1913, deel 2 - pagina 59

Firmawortlaut	Fortlauf. Nummer
Schenkel — Amerik. Pelz-Mode-Salon S. Schenkel	15158
Schenker — Schenker & Co.	15451,
— Schenker et Jakubowicz	15456
— D. Schenker	17259
Schenzl — M. J. Schenzel & Co.	15952
Schepitz — Ant. Schepitz	11201
Scherks — Ernst Scherks Apotheke in Windisch-Landsberg	15339
Scherz — Franz Scherz	11676
	11938

Afb. 22. Bron: internet.

Windisch-Landsberg was tot oktober 1918 gelegen in het toenmalige Oostenrijk-Hongarije, vanaf 1919 werd dit Zuid-Slavië/Jugoslavië en kreeg de naam Podcetrtek. Sinds 1989 ligt het in Slovenië. De reden waarom Ernst en Anna op zo'n grote afstand van Znaim zich versigden is niet bekend. Mogelijk heeft het overlijden van zijn vader in 1912 hierbij een rol gespeeld. Hemelsbreed ligt Windisch Landsberg niet zo ver van Graz, de geboorteplaats van Anna.

Afb. 23. Kaart met de ligging van Podcetrtek.

Ernst en Anna gingen wonen in het pand waarin ook de apotheek was gevestigd. Afb. 24 toont een prentbriefkaart van het pand begin 20^e eeuw.

Size of this preview: 800 × 558 pixels.

https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:Windisch-Landsberg_1902_Apotheke,_Post.jpg

Afb. 24: Prentbriefkaart van de apotheek, 1902.

Uit het huwelijk van Ernst en Anna werden aldaar geboren:

- Ernst Hugo Scherks, geb. 14 sept. 1913 en
- Otto Helmuth, geb. 20 mei 1918.

Ernst en Anna overleden in 1918 kort na elkaar. Anna op 6 juni en Ernst op 27 juli. In het plaatselijk overlijdensregister staat vermeld dat de doodsoorzaak van Ernst en Anna respectievelijk hartproblemen en buikklachten waren²⁰. Zij lieten een baby en een 4-jarig jongetje na die werd opgevangen door de familie van Anna in Graz.

²⁰ Informatie ter plaatse verkregen door Brunette Scherks.

Afb. 25: de apotheek omstreeks 1987 (foto Otto Helmuth Scherks).

Afb. 26-28: foto's van de familie Scherks-Kragl, 1918 en ca. 1923 (familiebezit).

Ernst Scherks en Anna Kragl

Ernst Hugo op schoot

Ernst Hugo en Otto Helmuth

In 1920 verkreeg Ernst posthuum zijn geboortebewijs ofwel een "Heimat-Schein" van de burgemeester van Znaim. Dit in verband met de naturalisatie van zijn zoon Ernst omdat deze sinds 1919 "statenloos" was geworden.

In dit bewijs is, vreemd genoeg, geen sprake van Ernest Benedikt Johann maar van Ernst Scherks.

Vormerk-Nr..... <i>656.</i>		Zl.
Markgrafschaft Mähren.		Politischer Bezirk: Stadt Znaim.
HEIMAT-SCHEIN		
	womit von der Stadt- gemeinde Znaim be- stätigt wird, dass:	
	<i>Herr Ernst Scherks, -</i>	
Charakter oder Beschäftigung:	<i>Apotheker . -</i>	
Alter, (geboren am):	<i>22./XII 1880. -</i>	
Stand, (ledig oder verheiratet):	<i>unverheiratet . -</i>	
in dieser Gemeinde das Heimatsrecht besitzt		
	Znaim, am <i>1. März 1920.</i>	
	<i>Für den Rayonierungskommissär</i> Bürgermeister.	
	<i>Muhel</i> Gemeinderat.	
Eigenhändige Unterschrift der Partei:		

Afb. 29: Heimatschein (familiebezit)

4 Ernst Hugo Scherks (1913-1983)

Ernst Hugo Scherks werd op 14 september 1913 geboren te Windisch Landsberg uit het huwelijk van Ernest Benedikt Johann Scherks en Anna Elsa Kragl.

Op 20 september 1913 werd hij daar in de dorpskerk (zie foto) katholiek gedoopt. Getuige was Hugo Kragl, de vader van Anna.

Krstni list.

Leto rojstva	Mesec, dan in ura		Rojstni kraj	Hišna številica	Ime otroka	Vera	Spol	
	rojstva	krsta					moški	ženski
1913	14/9	20/9	Podčetrtek	16	Ernst Hugo	rimsko-katoliška	1	.
zakonski	nezakonski	očeta matere		Ime in star		Ime in značaj		
1	.	Ernst Scherks Isakarnar	Ana Hugo Kragl mestno-svetni blagejnik Sradec	bota ali botre		krstiteljja		
						babice		
						Dr.E.Breschai		
						okronni rdravnik Podčetrtek		
V pribevanje tega tukajšnja rojstna in krstna knjiga				Tom.VIII pag.109 in župnijski				
iračni podpis.				Kr.š12. Županred Podčetrtek dne 22.junija 1925.		Pečat in podpis: Ivan Bosing		

Za enakoglasni prepis:
Kraljevsko Jugoslavenski
General Konsulat

K. Bosing

13-10-1936
14-10-1936

Afb. 30: Doopbewijs van Ernst Hugo Scherks, afgegeven 1925!

Afb. 31: Dorpskerk Podcetrtek, foto Otto Helmuth Scherks, ca. 1987.

Zijn ouders overleden in 1918 kort na elkaar. Uit het plaatselijk overlijdensregister bleek dat de doodsoorzaak van Ernst en Anna respectievelijk hartproblemen en buikklasten waren. Na het overlijden hebben Ernst Hugo en zijn broer Otto²¹ Helmuth (roepnaam Helli) onderdak gekregen bij de familie Kragl in Graz. Als weeskinderen kwamen zij in aanmerking voor opname door pleegouders in Nederland. Daarvoor hadden zij een paspoort nodig. De pogingen om een paspoort te bemachtigen hadden geen succes bij de Oostenrijkse, Zuid-Slavische en Tsjechische autoriteiten. Ernst kreeg in 1920 wel een statenloze pas (zie afb. 29) maar Otto niet.

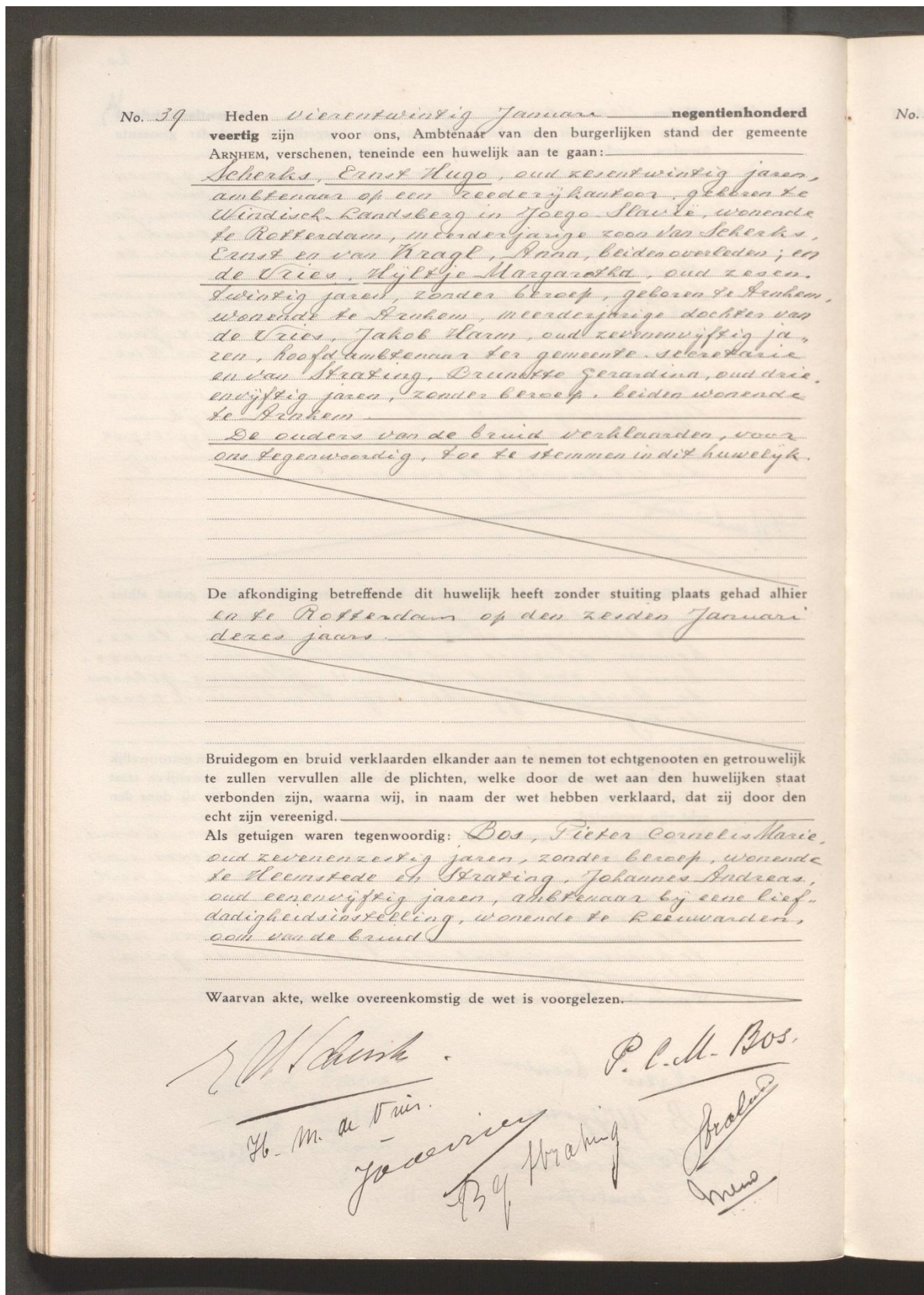
Uiteindelijk zijn beiden in juli 1923 naar Nederland gekomen en daar opgenomen door hun pleegouders Pieter Bos²² en Julia Meilink te Arnhem.

In 1933 is hij ingeschreven in het Bevolkingsregister van Rotterdam. Hij ging daar studeren aan de Universiteit. In 1938 is hij daar afgestudeerd in de Economische Wetenschappen. Op 9 november van dat jaar werd hij genaturaliseerd tot Nederlander. Hij woonde toen in Heemstede. In 1939 ging hij werken als ambtenaar op het kantoor van de Holland-Amerika lijn. Hij trad op 24 januari 1940 te Arnhem in

²¹ In officiële documenten ook wel Oton genoemd.

²² Pieter Cornelis Marie Bos, geb. Utrecht 2 dec. 1872; overleden Bussum 8 maart 1951; Julia Meilink, geb. Amsterdam 1 dec. 1885, overleden 21 juli 1953 te Bussum.

het huwelijk met Hiltje Margaretha de Vries. Ernst woonde toen te Rotterdam op de Mathenesserlaan 281.

No. 39 Heden veertien negentien honderd
veertig zijn voor ons, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente
ARNHEM, verschenen, teneinde een huwelijk aan te gaan:

Scherks, Ernst Hugo, oud zesentwintig jaren,
ambtenaar op een veederzijkantoor, geboren te
Windisch Landsberg in Jaego Slawie, wonende
te Rotterdam, meerderjarige zoon van Scherks,
Ernst en van Kraagel, Anna, beiden overleden; en
de Vries, Hiltje Margaretha, oud zesen-
twintig jaren, zonder beroep, geboren te Arnhem,
wonende te Arnhem, meerderjarige dochter van
de Vries, Jakob Harm, oud zeventwintig ja-
ren, hoofdambtenaar ter gemeente sekretaris
en van Strating, Driente Gerardina, oud drie-
enveertig jaren, zonder beroep, beiden wonende
te Arnhem.

De ouders van de bruid verklaarden, voor
ons tegenwoordig, te stemmen in dit huwelijk.

De afkondiging betreffende dit huwelijk heeft zonder stuiting plaats gehad alhier
te Rotterdam op den zesden Januari
deses jaars.

Bruidegom en bruid verklaarden elkander aan te nemen tot echtgenooten en getrouwelijk
te zullen vervullen alle de plichten, welke door de wet aan den huwelijken staat
verbonden zijn, waarna wij, in naam der wet hebben verklaard, dat zij door den
echt zijn vereenigd.

Als getuigen waren tegenwoordig: Bos, Pieter Cornelis Marie,
oud zevenenzeestig jaren, zonder beroep, wonende
te Heemstede in Strating, Johannes Andreas,
oud eenenveertig jaren, ambtenaar bij een lief-
dadighheidsinstelling, wonende te Reeuwarden,
om voor de bruid.

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

H. M. de Vries

Jaeger

By Strating

P. C. M. Bos

Bruid

Afb. 32: huwelijksakte van Ernst Hugo Scherks en Hiltje Margeretha de Vries, 1940.

Afb. 33

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Ernst lid van de Schade-Enquetecommissie in Rotterdam en van de Afdeling Prijsvorming van het Ministerie van Economische Zaken, die destijds was gevestigd in Deventer. Hij woonde toen in Diepenveen. Na een korte periode in 1945 bij het Ministerie van EZ in Den Haag werd hij benoemd tot secretaris van de Bedrijfsgroep Detailhandet in Den Haag.²³

²³ Informatie van P.G. Scherks te Wijk bij Duurstede (2026).

Zijn broer Otto Helmuth was in 1952 nog steeds statenloos en vroeg om behandeling van zijn verzoek tot naturalisatie. Hij was eerst van plan te emigreren naar Canada waar een vriend woonde maar zag daarvan af. Ernst heeft in 1953 aan het Ministerie van Justitie gevraagd om het naturalisatieverzoek van zijn broer spoedig te behandelen. Otto woonde toen in het ATVA-gebouw²⁴, Marnixstraat 209 te Amsterdam. Op 11 november 1954 werd hij uiteindelijk tot Nederlander genaturaliseerd. Dit hield onder meer verband met het feit dat Otto ongeveer een jaar (1943-1944) in Duitsland tewerkgesteld is geweest. Toen hij op verlof naar Nederland mocht is hij met hulp van de 'ondergrondse beweging' in Arnhem ondergedoken in Haarle (gemeente Hellendoorn).²⁵

Ernst en Hijltje (roepnaam Elly) hebben in verschillende gemeenten gewoond. Uit het huwelijk zijn vier kinderen geboren die allen in een andere gemeente zijn geboren. In 1954 woonde het gezin in de Weissenbruchstraat 310 te Den Haag. In 1955 verhuisden ze naar het adres Marislaan 6 te Utrecht in verband met zijn benoeming op 1 januari 1955 tot secretaris van de Kamer van Koophandel te Utrecht. Ernst Hugo vervulde deze functie tot 1978.²⁶ Hij had in Utrecht diverse nevenfuncties zoals secretaris van het departement Utrecht van de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel en voorzitter van de VVV Utrecht.

²⁴ ATVA staat voor Amsterdams Tehuis Voor Alleenstaande Arbeiders.

²⁵ De informatie uit de periode 1918 tot 1954 is afkomstig van P.G. Scherks te Wijk bij Duurstede.

²⁶ Bron: Archief Kamer van Koophandel Utrecht, naamlijst van secretarissen (Het Utrechts Archief); Utrechts Nieuwsblad 16-12-1954.

Afb.34: Afscheid Kamer van Koophandel, 1978

Ernst overleed te Utrecht op 18 april 1983 en Elly op 23 augustus 1991.